

KRISTINA OHLSSONOVÁ

TEN, KTORÝ KLOPE

AKO ODLÍŠIŤ PRIATEĽA OD NEPRIATEĽA?

IKAR

KRISTINA OHLSSONOVÁ

TEN, KTORÝ KLOPE

Preložili Zuzana Inczingerová a Lenka Kočišová

IKAR

Kristina Ohlsson
HENRYS HEMLIGHET

Copyright © Kristina Ohlsson 2019
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © 2020 by Zuzana Inczingerová, Lenka Kočíšová
Jacket design © 2020 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2020 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-7218-7

PRED ZÁSNUBAMI

Môj život pred zásnubami by sa dal charakterizovať takto: Mal som takmer všetko. Nemám dôvod predstierať niečo iné, lebo som kedysi viedol parádny život. Kedysi dávno som prišiel takmer o všetko, vďaka tomu som sa naučil oceniť šťastie a úspech. Pred zásnubami začali kúsky skladačky do seba zapadať. Akoby sa mi nejakým diabolským spôsobom podarilo vyťažiť zo všetkého to najlepšie. Stále som patril k popredným a vyhľadávaným štokholmským právnikom pôsobiacim v trestnom práve. A ešte vždy som vlastnil úspešnú advokátsku kanceláriu. Okrem toho sa mi podarilo vybudovať firmu v oblasti, ktorá patrila k mojim najväčším koníčkom – drahé vína a starožitnosti. Najradšej som podnikal v New Yorku. Okrem toho som vlastnil dom vo vilovej štvrti Djursholm a v hlavnom meste mi patril byt, kde som v prípade potreby prenocoval. A ešte som bol aj otec. Moje rozprávkovovo krásne a milé dieťa navštevovalo druhú triedu medzinárodnej anglickej školy v Štokholme.

Ako by som to zhrnul? Našiel som dokonalú platformu, na ktorej som sa mohol realizovať. Potom prišla nekonečne dlhá zima a všetko sa odrazu zmenilo. Sneh vydržal až do mája a iba umocňoval atmosféru zániku, ktorá vtedy vládla v mojom živote.

Chyby a omyly, ktorých som sa vtedy dopustil, sa týkali najmä dvoch oblastí. Po prvé, som muž, na ktorého sa lepia problémy. A nemyslím tým nešťastia, aké postihnú väčšinu ľudí. Ja sa ocitám v nepríjemných a veľmi nepravdepodobných situáciách. Ako keby som nemohol dosiahnuť úspech bez toho, aby som najprv neabsolvoval krst ohňom.

Po druhé, človek by sa nikdy nemal spoliehať na tenkú hranicu oddeľujúcu očakávané a nanajvýš nepravdepodobné situácie. Práve naopak, táto hranica je asi rovnako rozľahlá ako púšť na polostrove Sinaj. Ak sa raz ocitnete v tomto pohraničí, je prakticky nemožné vyviaznuť z neho. Preto by som rád zdôraznil, že proti náhode človek nič nez môže. Verte mi, pokúsil som sa jej vzoprieť a zlyhal som. A zaplatil som za to. Veľmi draho.

Prezradil som teda to najdôležitejšie. Dovoľte mi, aby som sa vrátil k zásnubám a ich významu. Pred zásnubami som viedol život, ktorý sa až nebezpečne blížil k dokonalosti. Potom sa všetko zvrtilo a môj život nabral smer do pekla. Namiesto svadby som sa zúčastnil na pohrebe.

PRVÁ ČASŤ

„Niečo visí na čerešni.“

1

Sneh privial aj smrť. Snehové vločky veľké ani slivky pokrývali Štokholm a vytvárali prekrásnu zimnú krajinu. Vonku panoval chlad a sneh od Nového roka a teraz bol už apríl. Mestské metro a medzimestské vlaky sa nepohli hodiny, ba dokonca dni. Nepremávali ani rýchlovlaky. Pre hrubú vrstvu ľadu ostali obyvatelia jednotlivých ostrovov odrezaní od pevniny. Akoby to nestačilo, hlavným mestom sa prehnala snehová búrka, preto museli prevádzku letiska Arlanda prerušiť.

Človek potrebuje vo svojom živote výzvy, potrebuje pociťiť odpor, ale bez snehovej búrky by som sa naozaj zaobišiel. Očakával som totiž návštevu z New Yorku a zrazu hrozilo, že nedorazí do Štokholmu podľa plánu. To by bolo veľmi nepríjemné. Mali sme sa zúčastniť na pohrebe a dátumy pohrebov sa presúvajú iba veľmi ťažko. Oznámila mi to žena, ktorá ho organizovala. Jej pracovná pozícia sa volala organizátorka pohrebov a mne pripadala nudná a suchopárna.

„Prirodzene, mrzí ma, ak sa na pohrebe nezúčastnia všetci pozvaní,“ povedala. „Bohužiaľ, je takmer nemožné zmeniť dátum pohrebu na poslednú chvíľu.“

„Platí to aj v prípade, ak jedna z osôb, ktorá sa nemôže zúčastniť na pohrebe, je sám zosnulý?“ spýtal som sa.

„Prosím?“

Chápal som jej zmätok. Ako často plánujú zosnulí dole-
tieť na vlastný pohreb? Henry Schiller však nebol ako os-
tatní, za života ani po smrti. Dosvedčil by som to nielen ja,
ale aj jeho manželka Magda.

S Magdou a Henrym som sa zoznámil pred niekoľkými
rokmi na aukcii v Londýne. Bola to moja prvá aukcia, na
ktorej som chcel kúpiť svojej dcére Belle domček pre bábi-
ky. Už si nespomínam, ako sme sa dali do reči, ale práve
vďaka Schillerovcom som sa zúčastnil na aukcii vín, kde
som sa po prvýkrát začal vážne zaujímať o starožitnosti.
Stretnutie s Magdou a Henrym mi zmenilo život.

A zrazu bol Henry mŕtvy.

Zomrel v nemocnici v New Yorku, krátko po oslave se-
demdesiatych narodenín. S Magdou bývali v New Yorku už
niekoľko desaťročí. Obaja sa narodili v Európe, ich skutoč-
ná identita sa však nedala vypátrať. Magda len výnimočne
spomenula svoje detstvo v Španielsku, Henry rozprával
o svojej francúzskej matke a švédskom otcovi ešte zriedka-
vejšie. Bolo to však veľmi dávno, zaujímalo ich len to, čo sa
im prihodilo v dospelosti. Potom Henry zomrel a všetko sa
zmenilo. Magda sa rozhodla zhromaždiť smútiacich hos-
tí na civilnom pohrebe vo Švédsku, aby mohla dať svojho
manžela spopolniť. Prekvapilo ma to. Prečo ho nechcela
pochovať v New Yorku?

„Henry by si to neželal,“ odvetila Magda, keď som sa jej
na to spýtal. „Henryho smrť nemienim tajiť, nechcem však
informovať ľudí o nej až po jeho pohrebe. Preto bude naj-
lepšie, ak budeme predstierať, že Henryho švédske korene
siahajú oveľa hlbšie, než by si ktokoľvek z nás pomyslel.
Chcem tým povedať, že do Štokholmu pocestuje veľmi má-
lo ľudí len preto, aby sa zúčastnili na pohrebe.“

Bol to chytrý plán, nepočítal však s nepredvídateľnými
snehovými búrkami.

„Martin, všetko dobre dopadne,“ ubezpečovala ma Magda, keď mi volala z newyorského letiska.

V istom zmysle slova mala pravdu. Snehová búrka postupovala ďalej a letovú prevádzku na Arlande znova obnovili.

Vždy komunikujeme spolu po anglicky. Už od nášho zoznámenia. Magda kedysi pracovala vo Švédsku, no jej švédčina nestála za veľa, a to isté platí o mojej španielčine.

„Nakoniec ste to stihli,“ vyhlásil som. „To je najdôležitejšie.“

Nebudem sa tváriť, že Henryho smrť nepriniesla nič pozitívne. Magda už nemusela stáť v tieni manžela. A ja som mohol uskutočniť svoj sen – stal som sa spolumatiteľom obchodu so starožitnosťami. Henry si výslovne želal, aby som po jeho smrti odkúpil polovičný podiel vo firme. Jeho návrh požehnala aj Magda. Dedičov nemali a Magda nechcela viesť podnik sama. Okrem toho potrebovala peniaze, preto bolo lepšie, keď Henryho podiel predá niekomu, koho pozná a má rada, ako nejakému cudzincovi.

Cestou na pohreb sme, samozrejme, nediskutovali o ich nudnom manželstve ani o prebratí podielu vo firme. Miesto konania pohrebu (zhodou okolností aukčná sieň Bukowskis), spolovice naplnili hostia. S Magdou sme sedeli v rade najbližšie pri rakve. Obzrel som sa. Niekoľko priateľov priletelo z New Yorku, osobne som však poznal iba niektorých z nich.

Upútal ma sivovlasý muž. Sedel v uličke a nahnevane civel priamo pred seba. Keď si všimol, že naňho pozerám, krátko mi kývol hlavou. Pozdrav som mu opätoval.

Nepoznal som ho, on však očividne vedel, kto som.

V čase Henryho smrti ubehli dva roky od nášho prvého stretnutia.

O tom, že Henry zomiera na rakovinu, som sa dozvedel iba nedávno. Pochopil som, ako jeho život s Magdou vyzerá. Akoby sa to odohralo len včera. Telefonát s Henrym, krátke vety s jasným obsahom.

Diagnostikovali mu rakovinu.

Zomiera.

A dúfa, že po jeho smrti budem pre Magdu oporou.

Nehybne som sedel s telefónom v ruke a nenachádzal slová.

„Neviem, čo mám na to povedať,“ vyslovil som napokon. „Henry, mrzí ma, že si ochorel.“

„Som ako všetci ostatní. Zaslúžim si to,“ odvetil.

Zaslúžim si to.

Pri tóne, akým to povedal, som spozornel. Koľko ľudí je presvedčených, že si zaslúžia predčasne zomrieť?

Nie veľa. Henry k nim však patrila.

„Dočerta, čo to táraš?“ vyhrkol som, aby som prelomil hrozivé ticho. „Prečo by si si to mal zaslúžiť?“

„Lebo som jej zabránil mať dieťa,“ odvetil Henry. „Také niečo sa ženám nerobí, najmä nie takým, ktoré nikdy neprestali dúfať.“

Rozhovor ukončil tým, že mi zaželel pekný víkend a dodal, že dúfa v naše skoré stretnutie.

Pred jeho smrťou som sa s ním stretol iba dvakrát. Vždy v New Yorku. Svoju poslednú cestu do Švédska absolvoval v rakve. A tak sme tu.

Čelistka začala hrať jedno z Bachových známejších diel. Všetci ho poznajú, ale nikto si nepamätá jeho názov. Keď tóny hudby zaplnili priestor, Magde ovisli pleciami. Bolo na nej badať známky únavy, napriek tomu sa držala statočne. Rovnako ako ja. Patrík k ľuďom, ktorí neobľubujú cirkevné podujatia, preto som bol nadmieru spokojný s Magdinou voľbou ceremónie. Mám rád všetko, čo cirkev odmieta

a zavrhuje už niekoľko storočí. Sex bez najmensej myšlienky na manželstvo. Drahé vína. Drahé zvyky.

Lenivosť.

Obžerstvo.

Závisť.

Zvoľte jeden zo siedmich hriechov a ja ho využijem ako námet na najlepšiu párty.

Znova som sa obzrel, pokúšal som sa spomenúť si, kto je ten sivovlasý muž. Na moje počudovanie zmizol. Jeho miesto zívalo prázdnotou.

Zvláštne.

Čelistka ukončila sólo. Spevácky zbor zaspieval žalm *Len jeden deň*¹. Magde sa podarilo zohnať organ (aj keď nebola prívrženkyňou cirkvi, žalmy a organ museli byť) a hral na ňom postarší organista. A *ako* na ňom hral. Neobyčajne rezký starší pán šliapal na pedále takou silou, akoby sa snažil vyrobiť elektrickú energiu pre celú mestskú štvrť. Keď organizátorka pohrebu začala čítať smútočný prejav, na sivovlasého muža som celkom zabudol.

Keď sme vyšli z Bukowskis, v parku Berzelii nás prekvapila ligotavá snehová pokrývka. Diskrétno som vzal do ruky mobil. Žiadne prijaté správy. Ani od Lucy, ani od Belle.

Vtom som začul Magdin hlas.

„Teraz ma počúvajte!“

Sprvu som ju nevidel, vo výhlade mi bránili široké chrbty a zimné kabáty, znela však nahnevane. Začuli ju aj ostatní, dav sa trochu rozostúpil a potom som ju zbadal. Zhovárala sa s tým sivovlasým mužom. Čo od nej chcel? Len čo si uvedomila, že všetci prítomní ju počuli, ospravedlňujúco sa usmiala a odstúpila o niekoľko krokov. Muž ju nasledoval.

¹ Slovenský preklad typicky švédskeho žalmu *Blott en dag*.

Ponáhľal som sa za Magdou. Rozhodnými krokmi som sa predieral skupinkami neistých ľudí. Zdalo sa, že nik nevyronil ani slzu. Pripomínalo mi to zádušné omše, na ktorých nikto z prítomných nepoznal zosnulého dobre. Keď som podišiel k Magde, jej tvár nadobudla popolavý odtieň. Muž odišiel.

„Kam sa stratil?“ zaujímal som sa. „Čo vlastne chcel?“

„Je veľmi zmätený,“ odvetila.

Rozprávala potichu, stretnutie ňou očividne otriaslo.

„Ale poznáš ho, však?“

„Nemôžem to tvrdiť.“

Uhladila si vlasy. Na rukách mala rukavice vínovočervenej farby, ktoré jej uštrikovala Lucy. Predstavovali jej jediný farebný doplnok.

Magda prižmúrenými očami pozorovala ľudí, ktorí sa zhromaždili vonku pred sieňou Bukowskis. Všetko cudzinci, tiene, ktoré sa ešte celkom nerozhodli, kam sa po omši poberú.

„Zabudol som ti odovzdať od Lucy vyjadrenie úprimnej sústrasti, bolo jej nesmierne ľúto, že sa nemôže zúčastniť na pohrebe,“ povedal som.

„Nie, nezabudol, povedal si mi to už asi päťkrát. Azda nezačínaš senilnieť?“

Pridusene som sa zasmial a pohľadom pátral po sivovlasom mužovi. Nikde som ho nevidel.

„Predpokladám, že Lucy má plné ruky práce s blížiacou sa svadbou,“ odvetila Magda.

„Ani mi to nespomínaj,“ vyhlásil som.

Magda na mňa vrhla skúmový pohľad.

„Zmocňujú sa ťa pred veľkým dňom pochybnosti?“

Dočerta, čo som jej mal na to povedať? Vždy som tvrdil, že sa nikdy neožením, lebo sa nechcem viazať k jednej jedinej žene (a Boh vie, že som sa o to pokúšal).

„K tomu sa nedá nič dodať,“ vyhlásil som. „Bude to prekrásne. A ak budeme mať šťastie, toto snežné peklo sa roztopí, aby sa Lucy mohla tešiť z vysnívanej jarnej svadby.“

Magda sa rozosmiala.

Prešľapoval som na mieste. Svadba vo mne jednoducho nevyvolávala príjemné pocity. Zostávalo do nej ešte niekoľko týždňov, mal som teda čas predstierať, že sa týka niekoho iného, nie mňa.

„Mimochodom, kto stráži Belle?“ zaujímala sa Magda.

„Je u starej mamy.“

„Inými slovami, u tvojej mamy. U Marianne.“

„Áno, presne tak. Ešte sa mi nepodarilo nájsť schopnú opatrovateľku. Takže ju musí zastúpiť Marianne.“

Magda pokrútila hlavou.

„Opatrovateľka,“ vzdychla si. „Veľmi európske.“

Nevidel som nič zlé na tom, že chcem zamestnať opatrovateľku. Veď som už zamestnával upratovačku a záhradníka. Nájsť niekoho, kto dozrie na Belle, teda nemohlo byť menej dôležité. Niekoho, kto bude s nami bývať a zároveň nebude člen rodiny. Aby som mohol ukončiť neprestajnú honbu na jednorazové opatrovateľky, ktoré by ma zastúpili večer či popoludní.

„Rád by som našiel opatrovateľku, ktorá ovláda angličtinu,“ povedal som. „Nemohla by si sa spojiť so svojimi americkými priateľmi? Možno by mi niekoho odporučili.“

Asi to nebola vhodná chvíľa, no reč zaviedla na Belle ona, nie ja.

Magda naklonila hlavu. Podľa nej by sa mal o svoje deti postarať rodič, inak by radšej nemal byť rodičom.

Ako keby som sa rozhodol stať otcom.

„Asi by bolo najlepšie, keby sme sa presunuli inam,“ navrhol som. „A nesmieme sa tváriť tak spokojne, ľudia si pomyslia, že Henryho smrť potajomky oslavujeme.“

Magda zvažnala.

„Nebol dôvod na oslavu, kým žil, prečo by sme teda mali oslavovať, keď je po smrti?“ spýtala sa.

Nadišiel čas rozlúčky. Magda sa chystala vrátiť do hotela a ja som chcel ísť domov. Vo vrecku som stisol kľúč od tesly. Lucy nazývala moje auto „poslednou staromládenec-kou rebéliou“. Neuverila mi, ani keď som argumentoval tým, že toto auto som si vybral preto, lebo mi záleží na životnom prostredí.

Lucy, Lucy, Lucy.

Stisol som tlačidlo otvárania dverí a tesla zapípala. Vtom si niekto za mnou ticho odkašľal. Otočil som sa a takmer som sa pošmykol na ľade, pričom som si vôbec nevšimol, že na ňom stojím. Hľadel na mňa sivovlasý muž. Pohľadom som prebehol celú ulicu. Nebol tam nik iný, iba my dvaja.

„Prepáčte,“ ozval sa. „Nie ste náhodou Martin Ben-ner?“

Mal na sebe kabát sivej farby pripomínajúcej žulu a okolo krku omotaný vlnený šál. Rozprával po anglicky, prízvuk sa však nedal prepočuť. Keby som mal hádať, povedal by som, že pochádza z niektorej španielsky hovoriacej krajiny.

„Čo chcete?“ odvrkol som.

Vôbec som sa nechystal potvrdiť, že som Martin Ben-ner. Muž isto veľmi dobre vedel, kto som. Urobil krok mo-jím smerom.

Ešte vždy som stál na ľade a nemohol sa pohnúť.

„Upozorňujem vás,“ povedal, „sám seba sa spýtajte, kto vystrojí duchovnému civilný pohreb? V krajine, ktorá nikdy nebola jeho? Nezabila ho rakovina, zavraždili ho. Neverte všetkému, čo počujete. Henry bol nevinný, pokiaľ išlo o obvinenia, ktoré boli proti nemu vznesené a ktoré ho donútili utiecť.“

Len zriedkavo sa mi stalo, že som nemal slov, tentoraz som však onemel.

„O čom to, dočerta, hovoríte?“ vyhrkol som napokon.

„O pravde,“ odvetil muž.

Podal mi vizitku.

„Ozvíte sa mi, keď na to budete pripravený.“

Zvrtol sa a pomalými krokmi odchádzal.

2

Keď pracujete v právnickej brandži už dlhšie (ako ja), viete, že s najväčšou pravdepodobnosťou sa na vás začnú lepiť blázni. Občas sa pri vás zjavia na večierkoch a šepkajú vám do ucha, že vedia, kto zavraždil Kennedyho a Palmeho. Inokedy vás presviedčajú o tom, že katastrofy, ako napríklad potopenie trajektu Estonia, sa nikdy nestali. A niekedy vám aj vysvetlia dôvod. Nech sa na to pozriete akokoľvek, iba vo výnimočných prípadoch vám povedia niečo múdre. Toho sivovlasého muža, ktorý ma konfrontoval so svojím príbehom na Henryho pohrebe, som takmer okamžite zaradil medzi bláznov. Pravdopovediac, kto by už len chcel zavraždiť Henryho?

Na vizitke stálo iba meno Alejandro Ortega a mejlová adresa. Nemienil som sa s ním skontaktovať.

Magda zostala v Štokholme ešte niekoľko dní po pohrebe. Plánovala zariadiť isté veci, a keď sme sa stretli, bolo by odo mňa priam bezcitné vyťahovať Alejandrovo absurdné tvrdenie. S Magdou sme mali byť obchodní partneri. Naše rozhovory sa týkali výlučne prevzatia Henryho podielu vo firme. Papierovanie akoby nemalo konca-kraja. Čoskoro budem musieť vycestovať do New Yorku, aby som podpísal hŕbu dokumentov.

Nadišiel čas Magdinho návratu domov, preto som sa ponúkol odviezť ju na letisko. Cestou na Arlandu sme po-

zorovali, ako sneh rovnomerne pokrýva strechy domov a otvorené priestranstvá. Zhovárali sme sa o budúcnosti, blížiacich sa výstavách a aukciách, svadbe a o Belle.

Zaparkoval som teslu tak blízko, ako to len bolo možné.

„Musím sa ti s niečím priznať,“ vyhlásila Magda v rovnakej chvíli, ako som vypol motor.

Prisahám, na sekundu som doslova stuhol. Prezradí mi moja budúca obchodná partnerka, že zavraždila svojho muža?

„Hanbím sa za to, že som ohrňala nosom nad твоjím rozhodnutím zamestnať opatrovateľku,“ pokračovala. „Preto som urobila, o čo si ma požiadal. Rozposlala som esemesky a povypytovala sa medzi mladými známymi. Úsilie sa vyplátilo. Jeden známy mi odporučil istého mladého muža, ktorý by mohol nastúpiť do práce okamžite. Samozrejme, ak budeš súhlasiť.“

V aute sa rozhostilo hrobové ticho.

Vydýchol som si a vybuchol do smiechu.

„Preboha, normálne si ma vystrašila.“

„Akože vystrašila?“

Pokrútil som hlavou a vybavoval si, čo mi práve povedala. Mladý muž, ktorý by mohol...

Muž?

„Doriti, nemôžem predsa zamestnať opatrovateľa!“

„Prečo nie?“ zagúľala očami. „Občas si neuveriteľne spiatočnický. Zamysli sa nad tým. Nemôžeš mať opatrovateľku, určite by to nefungovalo. Nie, keby bola čo i len trocha pekná. Zároveň to bol môj najzávažnejší argument proti celému tomuto... projektu.“

„Prepáč, že ti skáčem do reči, ale až taký skazený nie som. Nikdy by som si nezačal s mladým dievčaťom, ktoré býva pod mojou strechou preto, aby sa mi staralo o dieťa.“

Magda sa na mňa významne pozrela.

„Nie?“

Kapituloval som.

„Dobre, možno áno,“ priznal som. „Mladý muž je určite lepší nápad.“

Magda otvorila kabelku položenú v lone a vytiahla z nej mobil.

„Volá sa Marcel,“ povedala. „Je Francúz a bude v Štokholme študovať, už presne neviem čo. Rozpráva plynule po anglicky, samozrejme, po francúzsky a dokonca aj po švédsky. Ak sa nemýlim, býval u nejakého švédskeho príbuzného. Alebo to bol... Vlastne je to jedno. Keď budeš mať záujem, odkážem mu, aby sa ti ozval v priebehu týždňa. Odsťahoval sa od americkej rodiny, pre ktorú doteraz pracoval, a hľadá si podnájom v Štokholme.“

Predstavoval som si, ako Marcel asi vyzerá. Ovláda tri jazyky a študuje. Navyše má aj príbuzných vo Švédsku.

„Veľmi pekne ti ďakujem,“ odvetil som. „Tuším je všestranne nadaný. Dúfam, že bude mať čas postarať sa o Belle.“

Zasmiala sa, ale hned' zväžnela.

„Martin, slovami nedokážem opísať, aká som vďačná za tvoju podporu. Nepredstaviteľné, že Henry už viac nie je medzi nami. Nedokážem to pochopiť.“

Ani ja som to nechápal.

„Ak budeš niečo potrebovať, zavolaj mi,“ ubezpečoval som ju. „Nech sa to týka čohokoľvek, som tu pre teba.“

Hrobové ticho, ktoré nasledovalo, poskytovalo asi jedínú vhodnú príležitosť. Musel som sa spýtať na Alejandra. Všetko ostatné bolo bezvýznamné.

„Muž na pohrebe,“ povedal som, „ktorý ťa tak rozčúľil. Kto to bol?“

Magda skamenela.

„Neviem.“

„Je nad slnko jasnejšie, že vieš.“